

Natuurpakket Westerschelde (NPW)

Natuurpakket Westerschelde (NPW)

Algemeen

Project:	Programma Natuurpakket Westerschelde
Document:	Voortgangsrapportage
Periode:	mei, juni en juli 2023
Status:	Definitief
Datum:	12-9-2023
Bestuurlijk opdrachtgever:	dhr. A.R.M. Vael

Korte omschrijving

Het programma tot het realiseren van minimaal 600 ha estuariene natuur volgens het Convenant Rijk-Provincie (2005) over de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010.

Het Programma Natuurpakket Westerschelde omvat de volgende projecten:

- a) Hertogin Hedwigepolder (350 ha)
- b) Uitbreiding Zwin (22 ha)
- c) Middengebied Waterdunen (121 ha) en Perkpolder (35 ha)
- d) Buitendijks (5 deelprojecten 130 ha)
- e) Landbouw-flankerend beleid (subsidie € 8,4 miljoen en grondruilbank € 4,6 miljoen)
- f) Overige afspraken (Grenspark Groot Saefthinghe, impuls Hulst, Landschapspark Zwinstreek, impuls Sluis, Sloe-/Tractaatweg, monitoring).

Achtergrond

Voortgang algemeen

Het totaal aantal gerealiseerde hectares bedraagt 291 hectare. De overige 367 hectares zijn in uitvoering. Er wordt toegewerkt naar in totaal 658 hectare, waarmee een marge wordt gehanteerd om de afgesproken aantal hectares met zekerheid te behalen en de afspraken met het Rijk hierover na te komen.

Bij Extra Toelichting wordt op hoofdlijnen ingegaan op de afzonderlijke projecten.

Relevante besluiten

GS 7 oktober 2005 Voorstel GS invulling Schelde Estuarium.
 Ingekomen brieven van ministerie EZ/LNV van 26 januari 2013 en 14 november 2016
 inzake wijziging convenant.
 Ingekomen brief van ministerie LNV van 11 januari 2018 inzake goedkeuring van het
 voorstel tot herijking.

PS Besluit 7 oktober 2005 Voorstel PS invulling Schelde Estuarium
 Besluit 30 januari 2006 Convenant Rijk en Provincie Natuurpakket Westerschelde

Voortgang per projectfase

Projectfase	% gereed	Begin	Eind
Initiatiefase	100	17-12-2004	30-01-2006
Definitiefase	100	31-01-2006	26-06-2013
Ontwerpfase	100	01-01-2008	31-10-2018
Vorbereidingsfase	100	01-01-2013	31-12-2022
Realisatiefase	44	01-01-2013	31-12-2024
Nazorgfase	44	14-10-2015	31-12-2025

Geld (huidige status)

Geld (vorige status)

Geld

Voor de uitvoering van NPW is stand van zaken Meerjarenkostenraming (MJKR) 2023, door het Rijk voor realisatie van NPW € 163,6 miljoen budget beschikbaar gesteld.

Per 31 december 2022 is op basis van de jaarcijfers 2022 van het budget € 125,3 miljoen uitgegeven.

Er resteert nog een budget van € 38,3 miljoen voor de resterende programmaperiode 2023-2025.

De verwachting is dat het budget voldoende is voor de realisatie van het programma en de monitoring, inclusief de nu toegekende projecten binnen het Grenspark Groot Saefthinghe, landbouwflankerend beleid, het Landschapspark Zwinstreek en de overige nevenopgaven.

De Hoge Raad heeft in principaal cassatieberoep schadeloosstellingsprocedure Hedwige-Prosperproject op 16 december 2022 geoordeeld dat de berekening schadeloosstelling na onteigening Hedwigepolder gedeeltelijk opnieuw moet. Gezien de uitspraak van de Hoge Raad kan dit alleen nog leiden tot een lagere schadeloosstelling. Momenteel wordt onderzocht of er geschikt kan worden, zodat het juridische proces kan worden beëindigd. Bij afwijkende vaststelling zal dit verrekend worden bij de eindafrekening met Vlaanderen en heeft dit geen financieel effect voor het budget NPW.

Organisatie (huidige status)

Organisatie (vorige status)

Organisatie

Het NPW is een programma dat de Provincie uitvoert voor het Rijk op basis van een convenant met het Rijk. Binnen de Provincie Zeeland is een programmastructuur geformeerd van voldoende omvang en kwaliteit voor de uitvoering van de NPW-projecten. De feitelijke uitvoering van de resterende NPW-projecten wordt in belangrijke mate met en door externe partners gedaan: het Hedwige-Prosperproject (HPP) door de Vlaamse Waterweg NV. Fase 2 en 3 van het Zimmermanproject zullen door het team van NPW zelf begeleid worden. Ook het project Waterdunen voert de Provincie zelf uit. Voor het samenwerkingsverband Grenspark Groot Saefthinghe (GGS) is een grensoverschrijdende samenwerking getekend met 11 partners. Samen met de bewoners en ondernemers wordt er gewerkt aan een ontwikkelingsprogramma om diverse opgaven een plek te geven zoals volhoudbare landbouw, natuur en recreatie. Er wordt o.a. aangesloten bij de invulling van het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied).

Risico (huidige status)

Risico (vorige status)

Risico

Overeenkomstig de afspraken rond grote projecten worden ieder kwartaal de risicodossiers geactualiseerd op project- en programmaniveau.

Zimmermanproject

In het Zimmermanproject heeft de rechtbank omtrent de gedoogplicht uitspraak gedaan waarbij de gedoogplicht is bevestigd. Er is hoger beroep ingesteld bij de Raad van State en het verweerschrift is ingediend. Parallel hieraan is herhaaldelijk gestreefd naar minnelijke schikking met de eigenaar van een deel van de gronden die benodigd zijn voor het Zimmermanproject. Dit heeft niet tot overeenstemming geleid. De zitting van de Raad van State heeft plaatsgevonden op 29 juni 2023. Er is nog geen uitspraak gedaan door de Raad van State.

Hoogte Panoramaheuvel

Over de aanleg van de Panoramaheuvel zijn afspraken gemaakt tussen de Vlaamse Waterweg (VWW) en Provincie Zeeland. Het ontwerp van de heuvel is in samenspraak met de VWW, Provincie Zeeland en diverse adviseurs/architecten bepaald. De hoogte van de heuvel is toen indicatief gesteld op ca. 30 m NAP. Aan de hand van deze hoogte is ook het definitieve ontwerp opgesteld van de uitkijk- / radartoren die op de heuvel staat gepland. De bereikte hoogte van de panoramaheuvel is significant lager dan het ontwerp. Met de Vlaamse Waterweg vindt afstemming plaats over hoe deze afwijking is te verklaren en wat de mogelijkheden zijn om de heuvel alsnog op hoogte te krijgen. Het op de noodzakelijke hoogte brengen kan vertraging en extra kosten meebrengen.

Binnen de MJKR is voldoende financiële ruimte gereserveerd voor het opvangen van de in de risicodossiers genoemde risico's.

Kwaliteit (huidige status)

Kwaliteit (vorige status)

Kwaliteit

Het beoogde effect van het programma NPW is het ontstaan van minimaal 600 hectare estuariene natuur. Na de inrichting van de geplande hectares in de NPW projecten zal de natuur zich gedurende een langere periode ontwikkelen tot de gewenste kwaliteit. De verschillende vormen van inrichting zoals nieuwe buitendijkse en binnendijkse natuur en kwaliteitsverbetering van bestaande natuur leveren een andere natuurkwaliteit op. Zo levert één hectare nieuwe buitendijkse natuur een andere natuurwaarde op dan één hectare binnendijkse natuur. Daarom zijn hectares waarmee geen geheel nieuwe natuur wordt gerealiseerd op basis van onderzoek maar voor een bepaald deel meegerekend in het te bereiken oppervlakte (bijvoorbeeld buitendijkse maatregelen zijn het verhogen van natuurwaarde en niet geheel nieuwe natuur creëren). Met de realisatie van het actuele programma NPW worden 658 hectare herijkte of gewogen estuariene natuur ingericht. Op dit moment is 291 hectare estuariene natuur gerealiseerd en is 367 hectare in uitvoering. Hiermee wordt een garantiebuffer gecreëerd om bij een tegenvallende natuurontwikkeling toch het afgesproken doel van minimaal 600 hectare te realiseren.

Naast de realisatie van estuariene natuur worden binnen NPW met de streekprojecten voor het Grenspark Groot Saefthinghe opgepakt.

Om te komen tot erkenning als grensoverschrijdend landschapspark Zwinstreek zijn op 31 mei door de provincie West-Vlaanderen de benodigde stukken ingediend bij de Vlaamse overheid. Met de grensregio's en partners wordt met een geïntegreerde aanpak grensoverschrijdend gewerkt aan maatschappelijke, economische, recreatieve, agrarische en ecologische opgaven.

Daarnaast wordt in de vorm van Landbouw flankerend beleid samen met de ZLTO een bijdrage geleverd aan brede ontwikkeling van landbouw in Zeeland.

Informatie (huidige status)

Informatie (vorige status)

Informatie

Binnen het programma is de informatiestroom zowel ambtelijk als bestuurlijk geborgd door diverse overlegstructuren, zowel intern bij de Provincie als extern met het Ministerie van LNV. Via meerjarenkostenraming, jaarlijkse monitoring en rapportages wordt aan het ministerie van LNV ook verantwoording afgelegd.

Tijd (huidige status)

Tijd (vorige status)

Tijd

De Provincie Zeeland heeft in 2006 de uitvoeringstaak voor het Natuurpakket Westerschelde (NPW) in opdracht van het ministerie van LNV op zich genomen. De looptijd van het programma is vastgesteld tot en met 2022 met een afspraak over de resterende programmaperiode (2023-2025). Binnen die periode zullen de projecten worden uitgevoerd. In beeld wordt gebracht welke activiteiten, zoals bijvoorbeeld de monitoring, na 2025 nog dienen plaats te vinden zodat hierover afstemming met het ministerie van LNV kan plaatsvinden.

Op 23 juni 2023 heeft de Provincie Zeeland de MJKR 2023, het jaarverslag 2022 en de controleverklaring van de accountant naar het ministerie van LNV gestuurd. De minister van LNV moet nog schriftelijk instemmen met de MJKR 2023 en het Jaarverslag 2022.

Legenda beheersaspecten

		Geen indicatie
G	Groen	Volgens planning
O	Oranje	Dreigt te overschrijden
R	Rood	Planning overschreden

Extra toelichting

Momenteel is 291 hectare nieuwe estuariene natuur opgeleverd. 367 hectares zijn in uitvoering.

Hieronder wordt op hoofdlijnen ingegaan op de afzonderlijke projecten.

1. Hedwigeproject

In maart 2023 is er een eerste eindopname van het werk geweest met Rijkswaterstaat, het Waterschap Scheldestromen, Stichting Het Zeeuwse Landschap (HZL) en Provincie Zeeland, samen met de Vlaamse Waterweg en de aannemer. Na de zomer vindt de laatste voorlopige opname plaats en na een garantietermijn van 2 jaar de definitieve opname. Provincie Zeeland dient, na de voorlopige opname, het proces-verbaal in te zien en voor akkoord te ondertekenen. Leidend daarbij is de vaststelling of het werk heeft geleid tot realisatie van het bestek. Het is dan van belang dat de eerder naar voren gebrachte restpunten van de betrokken partijen (HZL, RWS en Waterschap) zijn verwerkt. De aannemer voert geen inspecties uit gedurende de garantietermijn, maar is op afroep beschikbaar. De vrijkomende grond is verwerkt in de panoramaheuvel, maar deze heeft hiermee niet de gewenste hoogte bereikt. Onderzocht wordt wat hiervoor de beste oplossing is. De omgevingsvergunning bouwen voor de geïntegreerde uitkijk- en radartoren is op 15 februari 2023 verleend. Daarnaast is er een watervergunning aangevraagd en in behandeling genomen.

Op 6 juli is er een belangstellingsinventarisatie gepubliceerd voor de toekomstige exploitatie van de Panoramatoren. Het doel van deze belangstellingsinventarisatie is om erachter te komen of er belangstellenden zijn die de Panoramatoren op termijn kunnen en willen exploiteren én kansen zien om input uit de markt op te halen. Daarnaast ziet de Provincie Zeeland de belangstellingsinventarisatie als een mogelijkheid om vroegtijdig in contact te komen met belangstellenden voor de exploitatie van de Panoramatoren, vanaf 2025. De Provincie Zeeland wil de belangstellenden ook laten reflecteren op hoe de exploitatie kan worden ingevuld, zowel financieel als qua expertise. De ontvangen input wordt gebruikt bij de nadere uitwerking en marktbenadering. De sluitingsdatum voor aanmelding is 31 augustus 2023.

Het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst met RWS over de bouw van de Panoramatoren zal naar verwachting plaatsvinden in september/oktober, gevolgd door de aanbestedingsprocedure. Planning is dat begin 2024 de realisatie kan starten.

Met HZL zijn de afspraken over het beheer van de Hedwigepolder al ver vormgegeven, in samenwerking met RWS, het ministerie van LNV en de Provincie. In een overeenkomst worden de gemaakte afspraken vastgelegd. Vervolgens kan het toekomstig beheer en eigendom, voor het einde van dit jaar, definitief worden overgedragen aan HZL. Planning is om na de zomer een overeenkomst

klaar te hebben. Het eigendom van de Panoramaheuvel gaat naar RWS, vanwege het publieke belang van de radartoren.

Met het waterschap Scheldestromen vindt overleg plaats over de overdracht van de primaire waterkering. De planning is dat deze nog dit jaar aan het waterschap zal worden overgedragen.

De effecten van het terugbrengen van eb en vloed in de Hedwigepolder op de nabijgelegen landbouwpercelen worden gemonitord. Gedurende de afgelopen 5 jaar zijn gegevens verzameld van het nabijgelegen gebied, welke dienen als nulmeting. Met de eigenaren en pachters van de percelen wordt geregeld overlegd en worden de effecten besproken. Er wordt hierbij nauw samengewerkt met het Waterschap en specialist Deltares, die de monitoring mede begeleiden. Naast de mogelijke effecten worden ook kansen voor de verbetering van de zoetwaterbeheersing geïnventariseerd. Het komende jaar zullen de (mogelijke) effecten duidelijker worden. Vooruitlopend hierop wordt gezamenlijk de dimensionering van de nabijgelegen sloot en de verbinding met het gemaal bestudeerd om zo mogelijke kwel al te kunnen afvangen in combinatie met het verbeteren van de huidige zoetwatervoorziening.

Op 11 juni was er een goed bezochte publieksdag in het Hedwige-Prosperproject. Circa 350 bezoekers zijn geïnformeerd over het project en de ontwikkeling van Grenspark Groot Saeftinghe.

2. Uitbreiding Zwin

Met het Waterschap zijn afspraken ten aanzien van het beheer van de dijk vastgelegd en zal de monitoring worden opgevolgd.

Er is onderzoek gedaan naar de erosie van de dijk. Hieruit blijkt dat extra maatregelen nodig zijn zoals steenbestorting. Hierover is, na bestuurlijk overleg, overeenstemming met het Waterschap bereikt. Het Waterschap neemt de uitvoeringskosten voor haar rekening. De uitvoering zou in 2023 starten, maar is door het Waterschap verschoven naar 2024.

Bij de monitoring van de grondwaterpeilen en het zoutgehalte is gebleken dat er een opwaartse verschuiving van de overgang van zoet naar zout grondwater plaats vindt. Dit kan verzilting in de hand werken en daarom is een analyse gemaakt van de huidige situatie en zijn beheersmaatregelen uitgewerkt. Met één van de direct omwonenden is hierover contact geweest en zijn afspraken gemaakt. De andere direct betrokkenen worden eveneens benaderd. De aanpak wordt nu verder uitgewerkt, waarbij rekening wordt gehouden dat de daadwerkelijke uitvoering pas in 2024 kan starten. Voor deze maatregelen is budget beschikbaar binnen de huidige MJKR.

3. Middengebied.

In het project Waterdunen zijn de natuurgronden overgedragen aan HZL. Wel zal eind 2023 nog enige herstel- en aanpassingswerkzaamheden in en rond het gebied worden uitgevoerd. Waterschap Scheldestromen heeft opdracht verleend voor de uitvoering van de optimalisatie van de getijdenduiker. De voorbereidingen zijn gestart en de werkzaamheden zullen, inclusief test- en monitoringsfase, naar verwachting in september 2024 worden afgerond. De werken worden zodanig georganiseerd dat het natuurgebied en haar bezoekers hier zo min mogelijk nadelige gevolgen van ondervinden.

In het Zimmermanproject is de eerste fase van de eerste strekdam gereed. Voor de aanleg van de twee overige strekdammen op het particuliere eigendom heeft de rechtbank Noord-Holland een uitspraak gedaan over de gedoogprocedure. Het ingediende beroep is gegrond verklaard maar de rechtsgevolgen zijn in stand gelaten waardoor de gedoogplicht van kracht blijft. Vervolgens is begin januari 2022 hoger beroep ingediend. De zitting heeft plaatsgevonden op 29 juni 2023.

Provincie Zeeland heeft onder voorbehoud van het verloop van de gedoogprocedure opdracht verleend voor de laatste twee strekdammen. Daarnaast is opdracht gegeven voor fase 2 en 3 van de reeds gedeeltelijk in 2021 aangelegde dam op eigendom van de staat bij Zimmerman en het beheer en onderhoud voor 5 jaar van alle in het kader van NPW aangelegde strekdammen en de palenrij bij Ossensisse.

4. Nevenopgaven

Het NPW heeft enkele belangrijke maatschappelijke effecten in de vorm van regionale impuls voor de gemeenten Hulst en Sluis, de ontwikkeling van het Grenspark Groot Saeftinghe, het grensoverschrijdende Landschapspark Zwinsteek en de inzet van Landbouw Flankerend Beleid waarbij de inzet gericht is op volhoudbare landbouw.

4.1. Grenspark Groot Saeftinghe

In het Grenspark worden stappen gezet aan de hand van de ontwikkellijnen uit het ontwikkelingsprogramma van het Samenwerkingsverband Grenspark Groot Saeftinghe. Dit vormt tevens een onderdeel van het concept Zeeuws Gebiedsprogramma 2023.

Robuuste Scheldepolders

Afgelopen periode is, als onderdeel van de Robuuste Scheldepolders, het grensoverschrijdende transitiefonds verder uitgewerkt, dat met name gericht is op de zoetwaterbeheersing in het grenspark. Ondernemers/boeren worden via het fonds uitgedaagd en gestimuleerd om mee te bewegen met de specifieke issues die in het grenspark spelen. Op 6 juni jl. is hiervoor een goed bezochte inspiratie bijeenkomst georganiseerd, in samenwerking met een gelijksoortig initiatief op Schouwen.

Het geïntegreerde uitvoeringsprogramma voor de Emmapolder is in een afrondingsfase. De tijdens diverse ateliers opgehaalde maatregelen en ideeën van streek- en stakeholders worden op kaart gezet en waar mogelijk verbonden. Het betreft dan o.a. het verbinden van maatregelen uit het natuurinclusief Zeeuws bouwplan, waterplan, recreatie en de passende ideeën uit de natuurvisie voor de buitenschil van het grenspark.

Binnen de ontwikkellijn Scheldenatuur is de realisatie van het veldstation afgerond. Het gebruik van het veldstation zal in 2023 middels een huurovereenkomst aan HZL worden overgedragen voor een periode van 5 jaar. Daarna gaat het eigendom over naar HZL. Het veldstation gaat onder andere gebruikt worden voor onderzoek en door de vogelringers. Daarnaast gaan er gegidste groepen vanuit het veldstation vertrekken naar de Noord van het Verdrongen Land van Saeftinghe, waar een oude Schaapskooi is gelegen.

(Be)leven en leefbaarheid

Na intensieve participatie met de bewoners langs de Scheldekust zijn de ideeën en wensen voor recreatieve voorzieningen langs de Schelde uitgewerkt in definitieve plannen voor de plaatsen Walsoorden, Zeedorp en Emmadorp. In juni 2023 is de uitvoering gestart van Fase 1: Emmadorp, Walsoorden en Zeedorp. De officiële opening heeft plaatsgevonden op 12 juli jl. te Walsoorden. Baalhoek en Kreverhille zal in 2024 worden gerealiseerd. In maart 2023 is voor Baalhoek POP / Leader subsidie toegekend. Het plan voor Paal wordt momenteel verder uitgewerkt met het doel om in 2024 uitgevoerd te worden.

Parallel is, een project Bewoners & Natuur gestart om de inwoners en bezoekers van het Grenspark te betrekken bij hun omgeving: de oevers van de Schelde: de dynamische werkelijk tussen haven, landbouw en natuur.

Om de diverse ontwikkelingen en activiteiten van de partners in het grenspark goed met elkaar te kunnen afstemmen is er een overkoepelend masterplan voor het grensparkhart opgeleverd. Dit masterplan is een coproductie van de partners en is een richtinggevend document voor de toekomstige ontwikkeling binnen het grensparkhart. In het plan is o.a. opgenomen de programmatische ruimtelijke afstemming van bepaalde ontwikkelingen/projecten zoals: Prosperhoeve, Panoramaheuvel en Emmapolder (versterk de Scheldekust). Tijdens de streekholdersbijeenkomst is ook aan de aanwezigen om input gevraagd.

Een aantal ondernemers heeft eind vorig jaar coöperatie Grenspark Groot Saeftinghe opgericht om aan de slag te gaan met o.a. het streekmerk en het verkorten van de keten. De uitvoering van de bouw en inzet van de mobiele streekwinkel/-container (POP / Leader) vormt daar een onderdeel van.

Voor een aantal projecten uit het ontwikkelingsprogramma (2021-2026 van het Grenspark is een subsidieaanvraag ingediend voor het programma Interreg Vlaanderen-Nederland VI. Het betreft een totale subsidie vanuit Europa voor de partners van € 5,1 miljoen. Voor de Provincie is met name deelname goed voor de bouw van de uitkijktoren op de panoramaheuvel en de bijbehorende aan- en afvoerroutes, in combinatie met de verbinding met onthaalpoorten Prosperdorp, en Emmadorp / Paal. Op 29 juni is de definitieve goedkeuring afgegeven.

Voor het project Erfgoed Deal: Groeve Nieuw-Namen is in 2021 een schetsontwerp opgeleverd. Aan de hand van dit ontwerp is samen met de stakeholders de juridische en praktische zaken doorgenomen. De groeve vormt een onderdeel van de Interreg-aanvraag (Be)leefbare Schelde, waarvan de indiening gedaan wordt onder begeleiding van het Geopark. Momenteel loopt de voorbereiding van de sloop van de steigers en lopen onderhandelingen over grondaankoop van de groeve door de gemeente Hulst. Bewoners blijven continu betrokken bij het project. Vanuit de branding- en marketingstrategie is samen met de partners van het Grenspark een protocol opgesteld. Beschreven staat hoe gezamenlijk wordt omgegaan met de promotie uitdrukkingen van iedere afzonderlijke partners in relatie met de huisstijl van het Grenspark. Er zijn en worden ook al diverse huisstijlelementen uitgerold op diverse locaties binnen het Grenspark, zoals langs de Scheldekust.

4.2. Regionale Impuls gemeente Hulst en gemeente Sluis

Voor de regionale impuls kunnen geen projecten meer worden ingediend. In de gemeente Hulst is het project 'Herinrichting van het Havenfort' nog in uitvoering. Binnenkort is dit definitief afgerond. De projecten in de gemeente Sluis zijn allemaal afgerond.

4.3. Samenwerking in de Zwinstreek

Op 14 september 2021 heeft ons college ingestemd met een intentieverklaring aan de Provincie West-Vlaanderen om te komen tot een Landschapspark Zwinstreek.

In januari 2022 is bekend geworden dat de Zwinstreek één van de zeven door de Vlaamse overheid genomineerde gebieden is die meedingt tot erkenning van een Landschapspark. In mei heeft GS ingestemd met deelname van de Provincie Zeeland in het Landschapspark. Op 31 mei heeft de Provincie West-Vlaanderen het dossier voor erkenning van Landschapspark Zwinstreek ingediend bij de Vlaamse overheid. Bij erkenning is binnen de MJKR NPW een reservering aangebracht voor de voorziene bijdrage van de Provincie Zeeland.

4.4. Landbouwflankerend beleid

Een van de nevenopgaven binnen NPW is het Landbouwflankerend Beleid. Hiervoor is een bedrag geraamd van € 13 miljoen. Hiervan is € 8,4 miljoen gereserveerd voor subsidiebijdragen en € 4,6 miljoen voor de Grondbank Zeeland in combinatie met kavelruil.

Via de Grondbank Zeeland wordt ruilgrond ingezet in combinatie met het instrument kavelruil om een bijdrage te leveren in het verbeteren van de agrarische structuur. Dit vindt plaats in heel Zeeland, maar de focus ligt vooral in Oost Zeeuws-Vlaanderen. Er is op 1 juli 2023 één kavelruil gepasseerd met in totaal 58 hectare structuurverbetering en acht deelnemende partijen. Er wordt, naast diverse kleinere ruilen gewerkt aan een grote kavelruil in de Kruispolder. Naar verwachting zal deze grote ruil in 2023 passeren. De beschikbare voorraad ruilgrond (283 hectare per 1 juli 2023) is afgenomen met circa 18 hectare en ligt grotendeels in Oost Zeeuws-Vlaanderen.

Via een briefwisseling met LNV is vastgelegd, dat de provincie de eind 2025 resterende grondportefeuille NPW zal overnemen. Dit is in overeenstemming met het vorig jaar vastgestelde grondbeleid.

5. Monitoring

Nu een aantal projecten is afgerond en een aantal projecten in 2023 zal worden uitgevoerd zal de monitoring een belangrijke plaats gaan innemen. Immers, het is van belang om op te volgen, hoe de natuur zich binnen de projecten gaat ontwikkelen. De projecten Perkpolder, Baalhoek en Knuitershoek, Bath, Ossensisse en Zimmerman worden allen opgevolgd door het Centre of Expertise Delta Technology. De voorlopige resultaten wijzen uit dat de verwachte sedimentatie plaatsvindt.

Begin maart 2023 heeft er met de Stuurgroep, Begeleidingscommissie en onderzoekers van de projecten Baalhoek en Knuitershoek een evaluatie plaatsgevonden van de eerste vijf jaar monitoring.

Hierbij zijn de monitoringsresultaten van deze fase gepresenteerd. Conclusie is dat de monitoring conform vergunningsvoorschrift met een periode van vijf jaar wordt verlengd.

Nederland heeft op 8 april 2014 aan de Europese Commissie toegezegd een onafhankelijke commissie voor de monitoring op het gebied van ecologie, morfologie en waterbeheer van de 600 ha natuurherstel Westerschelde in te stellen. In september 2022 heeft LNV aangegeven dat nu concreet gezocht wordt naar de beste mogelijkheid om deze commissie vorm te geven.

Voor het Hedwigeproject is een monitoringsplan opgesteld in het kader van de vergunning Natuurbeschermingswet 1998. Dit is inmiddels goedgekeurd door het Ministerie van LNV. Met de betrokkenpartijen wordt de uitvoering van het monitoringsplan nu voorbereid. Het door het NIOZ en de Universiteit van Antwerpen opgestelde vegetatiemodel wordt bij de monitoring ingezet en verder gevuld en met monitoringsgegevens.

Door Arcadis wordt jaarlijks een rapportage opgesteld waarin een evaluatie van de NPW projecten is opgenomen op basis van de monitoringsrapportages per project. Nu de projecten deels nog in voorbereiding en uitvoering zijn, kan er nog geen totaalbeeld gegeven worden. Voor zover er al wel iets gezegd kan worden over de bijdrage van de projecten aan de staat van instandhouding van de Westerschelde, worden de effecten in de rapportage over het jaar 2022, positief gewaardeerd.